

استان اردبیل

استان اردبیل در شمال غرب کشور و در بین نصف‌النهارات ۴۷ درجه و ۱۵ دقیقه و ۴۸ درجه و ۵۶ دقیقه طول شرقی و مدارات ۳۷ درجه و ۹ دقیقه و ۳۹ درجه و ۴۲ دقیقه عرض شمالی قرار گرفته و از غرب به استان آذربایجان شرقی، از شمال و شمال شرق به کشور جمهوری آذربایجان، از شرق و جنوب شرق به استان گیلان و از جنوب به استان زنجان محدود است. این استان به عنوان جزئی از منطقه آذربایجان، شامل نواحی شرقی، شمال شرقی و جنوب شرقی آن می‌شود و از لحاظ شکل ظاهری، استانی است مطول که فاصله شمالی‌ترین و جنوبی‌ترین نقطه آن در حدود ۲۹۰ کیلومتر و فاصله شرقی‌ترین و غربی‌ترین آن بیش از ۱۳۲ کیلومتر است. مساحت استان اردبیل ۱۷۸۸۰/۹۱۸ کیلومتر مربع می‌باشد که حدود ۱/۰۷ درصد از مساحت کل کشور را تشکیل می‌دهد. طول مرزهای این استان حدود ۳۶۹ کیلومتر با کشور جمهوری آذربایجان می‌باشد.

استان اردبیل با توجه به شکل طولی آن در امتداد نصف النهارات، از تنوع اقلیمی قابل توجهی برخوردار می‌باشد. شهرستان اردبیل در اقلیم خشک قرار دارد که ماههای خشک و یخبندان آن بیش از ۸ ماه است و شدت بارندگی در بهار و پائیز بوده و دارای زمستان سرد و تابستان معتدل است. پوشش گیاهی در این منطقه به صورت استپی بوده و در شمالغرب آن پوشش نیمه جنگلی نیز مشاهده می‌شود. سلسله جبال سبلان با ارتفاع ۴۸۱۱ متر و قرار گرفتن رشته کوههای شرقی در بین قسمت های داخلی استان و دریای خزر از عوامل مهم ویژگی های اقلیمی استان می باشد ارتفاع عمومی استان از ۴۰ تا ۴۸۱۱ متر متغیر است که این اختلاف ارتفاع خود به تنهایی تفاوتی در حدود ۲۰ درجه سانتی گراد را در متوسط دمای سالانه سبب می شود که از دیگر خصوصیات اقلیمی استان می باشد. جریان آب و هوایی مدیترانه ای، سیبری آسیای مرکزی و اطلس شمالی یا اسکاندیناوی آب و هوای استان را متأثر می نماید. میزان نزولات جوی از ۲۵۰ تا ۶۰۰ میلیمتر در نوسان است.

استان به وسیله ۲ واحد فرودگاهی بین المللی در اردبیل و فرودگاه داخلی در پارس آباد، برخوردار از پایانه و گمرک بین‌المللی مرزی زمینی، بزرگراه محور مرکز استان به گیلان، راههای اصلی به استانهای همجوار و مرکز کشور در ارتباط است. فاصله مرکز استان با مرکز کشور ۵۹۱ کیلومتر و با گمرک بین‌المللی بيله سوار ۱۵۰ کیلومتر می باشد. سهم استان از کل راههای کشور ۲/۳ درصد است این استان در مسیر کریدور شمال - جنوب قرار گرفته و یکی از راههای ترانزیتی - تجاری کشور و منطقه خاورمیانه و اروپا می باشد.

ساوالان بالی (عسل سبلان)، ایران آشی (آش دوغ) و قارا حلوا (حلوی سیاه) از سوغاتی های استان اردبیل بوده و اغلب گردشگران در مسافرت به استان اردبیل از گوشت و لبنیات در کنار دیگر سوغاتی های استان خریداری می کنند.

استان اردبیل دارای ۷۵ هزار نفر جمعیت عشایری با ۴۳ طایفه است که از نظر جمعیت رتبه سوم کشوری را داشته و توسعه عشایری در استان را رونق می بخشد. کشت و صنعت مغان و پارس آباد در شهرستان پارس آباد با زمین های مکانیزه زراعی و باغی و دامپروری و صنایع تبدیلی عاملی برای توسعه توریسم کشاورزی در استان می باشد. این استان دارای ۲۱۷ واحد مرکز اقامتی از جمله هتل و هتل آپارتمان و میهمانپذیر بوده و از نظر تعداد مراکز اقامتی رتبه سوم کشوری را دارد، این استان ۳۱ دفتر خدمات مسافرتی و ۲۱ واحد مرکز پذیرایی بین راهی دارد.

استان اردبیل براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ جمعیتی بالغ بر ۱۲۷۰۴۲۰ نفر داشته و طبق آخرین مصوبات تقسیمات کشوری دارای ۱۰ شهرستان، ۲۹ بخش، ۲۶ شهر، ۷۱ دهستان و ۱۸۵۴ آبادی است که از این تعداد ۱۷۲۳ آبادی دارای سکنه و ۱۳۱ آبادی خالی از سکنه است.

نگاهی به پتانسیل های موجود استان اردبیل در حوزه های مختلف

آبگرم معدنی: برخورداری از تنوع فوق العاده چشمه های بزرگ آب گرم معدنی در استان. در کشور ما بیش از ۵۵۰ دهانه چشمه آب معدنی شناسایی شده است که از این تعداد بیش از ۸۰ چشمه در استان اردبیل و شهرستان های سرعین، مشکین شهر، کوثر و ... واقع شده است و به همین جهت منطقه کوهستانی اردبیل از مراکز مهم آب معدنی و آبگرم کشور محسوب می شود. آبگرم گاومیش گلی، مجتمع آبدرمانی ایرانیان، مجتمع آب درمانی سبلان، چشمه آبگرم پهنلو، سردابه، قینرجه و ... در سرعین، شابیل، قینرجه، کیوی و ... نمونه هایی از آب گرم های فعال این استان است.

گیاهان دارویی: دارا بودن ظرفیت های غنی در حوزه گیاهان دارویی که تا کنون ۶۰۰ گونه گیاهی دارویی در استان اردبیل شناسایی شده است. مانند قارچ دنبلان، گون، چای کوهی، بومادران، کاسنی، نسترن و ...

محصولات باغی و کشاورزی : دارا بودن بیش از ۷۵۰ هزار هکتار زمین زراعی و منابع فراوان محصولات کشاورزی همچون گندم، سیب زمینی، چغندر قند، عدس، دانه های روغنی و محصولات باغی همچون انگور، سیب، هلو، گردو، گیلان و ... که اردبیل را در تولید برخی از این محصولات در رتبه های برتر کشوری قرار داده است. استان اردبیل با تولید نزدیک به ۳ میلیون تن محصولات زراعی و ۳۲۰ هزار تن محصولات باغی جایگاه بالایی در تولید کشوری دارا می باشد. اردبیل در زمینه تولید عدس رتبه یک کشوری و در تولید سیب زمینی رتبه دوم کشوری را داراست.

محصولات دامی و لبنی : برخورداری از یک میلیون و ۱۵ هزار هکتار مراتع و منابع غنی طبیعی و تولید بیش از ۴۳۰ هزار لیتر شیردر سال، اردبیل را تبدیل به یکی از قطبهای مهم دامپروری کشور نموده است. عشایر استان و طوایف مختلف و جمعیت قابل توجه آنها سهم بسزایی در تولیدات دامی استان دارد. مجموع تولیدات دامی و آبزیان استان در سال گذشته بیش از ۵۲۰ هزار تن بوده است.

عسل : وجود پتانسیل موجود در تنوع گیاهان شهدزا و گرده زا در مراتع و مزارع و باغات این استان و پرورش زنبور عسل که بر اساس آخرین آمارگیری دارای ۳۱۵ هزار کلنی با تولید بالغ بر ۶ هزار تن عسل مشهور سبلان است و اشتغالزایی برای بیش از ۴ هزار نفر.

جاذبه های تاریخی، طبیعی و گردشگری : استان اردبیل از نظر وجود جاذبه های تاریخی، طبیعی و گردشگری از موقعیت ممتازی برخوردار است. وجود آبشارها، تالابها، دریاچه ها، پیست اسکی و جنگلهای طبیعی به عنوان عوامل طبیعی جذب توریست و توسعه ی گردشگری از پتانسیل های این استان است. سبلان سومین قله بلند ایران با ارتفاع ۴۸۱۱ متر که در بالای قله آن دریاچه کوچکی قرار دارد. سبلان به خاطر آبگرمهای طبیعی دامنه کوه، طبیعت تابستانی زیبا و [پیست اسکی آوارس](#) مورد توجه گردشگران است. قله سبلان به شماره ۱۲/۱۹۴۹۶ در فهرست آثار طبیعی ملی کشور به ثبت رسیده است. منطقه فندقلو بخاطر داشتن جاذبههای منحصربه فرد جنگلی – مرتعی و گردنه زیبای حیران با جذابیتهای طبیعی متنوع، قابلیت بسیار ممتاز برای توسعه در صنعت اکوتوریسم دارد و به دلیل نزدیکی به شهر نمین، همواره به عنوان یک گردشگاه شناخته شده است. در دشت های جنگل فندقلو یکی از زیباترین و نادرترین گل های دنیا به نام سوسن چلچراغ می روید و قابلیت بسیار ممتاز برای توسعه صنعت گردشگری دارد. از دیگر جاذبه های گردشگری منطقه توریستی جنگل فندقلو گل های زیبای بابونه می باشد. آرامگاه شیخ صفی الدین اردبیلی یکی از مکان های تاریخی و باستانی شهر [اردبیل](#) در سال ۷۳۵ هجری قمری توسط شیخ صدرالدین موسی فرزند شیخ صفی بنا شده در دوران حکومت صفوی مورد احترام شاهان صفوی بوده است. در سال ۱۳۸۹ به همت سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در ردیف آثار ثبت شده

جهانی یونسکو قرار گرفته و به عنوان میراث جهانی ثبت گردیده است. اهمیت این بقعه نه تنها به خاطر جنبه کاربرد زیارتی آن بلکه به واسطه ویژگی هایی است که در ابعاد هنری و معماری تاریخی آن نهفته است. منطقه نمونه گردشگری **خیابانگردولی بزرگترین پروژه گردشگری استان اردبیل** است. این مجموعه گردشگری شامل تالارهای پذیرایی، سوئیت های اقامتی، سایت بالن سواری و ورزش های هوایی، رستوران گردان و بازارچه های صنایع دستی، شهر بازی مدرن، آبگرم های ویلایی خانوادگی و استخر عمومی و دیگر امکانات مختلف تفریحی است. آنچه این منطقه نمونه گردشگری را از سایر مناطق متمایز می کند وجود یک پل معلق کم نظیر است که عنوان طولانی ترین پل معلق خاورمیانه را به خود اختصاص داده است.

صنایع دستی: صنایع دستی متنوع و جذاب استان اردبیل عبارتند از فرش ، ورنی بافی ، مسند، گلیم، جاجیم، جورابهای پشمی، خورجین دوزی، شال بافی، قلاب دوزی ، نقره کاری ، قلمزنی ، صنایع چوبی و فلزی و سفالگری.

گلیم از گروه بافته های داری و زیراندازها محسوب می شود که در اکثر نقاط شهری، روستایی و عشایری، با طرح ها و نقش های سنتی و بومی با رنگ های متنوع و زیبا تولید می شود. طرح های سمارگلی، باکو گلی، باغرون، خروس، بته و ... از طرح ها و نقوش اصیل گلیم منطقه می باشد. عمده ترین مرکز تولید گلیم در استان، شهرستان های نمین و عنبران می باشند.

سنگهای معدنی: استان اردبیل از نظر مواد معدنی فلزی، ۳ قطب فلزی از ۲۰ قطب فلزی کشور را داراست. این ۳ قطب شامل قطب طارم – زنجان، قطب باغرو و قطب ارسباران است. در زمینه پوکه، استان اردبیل در کل کشور یک استان بی نظیر به شمار می رود. پوکه های دانه بندی سبلان که معادن بسیار زیادی را تشکیل می دهند، ده ها کاربرد مختلف دارند و برای سنگ شو، موارد ساختمانی و مصالح سبک به کار می روند. در زمینه «پرلیت» نیز در کل کشور بزرگترین معادن معدنی پس از آذربایجان شرقی در استان اردبیل واقع شده اند. پرلیت بیش از ۳۰۰ نوع کاربرد دارد، کاربرد آن در صنایع پزشکی تا تولیدات کشاورزی و تولید مصالح سبک است. استان اردبیل در سنگ نما نیز ظرفیت های بالقوه و بالفعل بسیاری دارد. از جمله معادن تراورتن متعددی در استان وجود دارد که بیشتر آنها در شهرستان های خلخال و کوثر فعال هستند و از سوی شرکت های بزرگ استخراج می شوند. بیشتر سنگ های مرمریت نیز در سمت نمین فعال هستند. همچنین در زمینه سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی ۳۰ آنومالی در استان فعال هستند. در این زمینه معدن عقیق سبلان یکی از

بهترین هاست. به گفته کارشناسان، این معدن بزرگترین معدن عقیق ژاسپر دنیاست که حجم بسیار بالایی دارد. کاربرد این سنگ‌های قیمتی تنها منوط به انگشتر و دست‌آویز نیست. این سنگ‌ها در تمام دنیا کاربردهای وسیع و متعددی دارد. به‌خاطر ویژگی‌های درمانی، این سنگ‌ها کاربردهای بسیار دیگری نیز پیدا کرده‌اند.